

SPIS TREŚCI

11 WSTĘP

27 U ŹRÓDEŁ TAŃCA

28 **Taniec – sztuka ruchu** (Paul Verlaine, *O tańcu*)

36 **Od rytmu do tańca** (Elias Canetti, *Rytm*)

41 **Taneczne zachowania ludzkości** (Józef Gluziński, *Geneza tanecznego ruchu - ekstaza*)

45 **Taniec – rytualna zabawa** (Johan Huizinga, *Taniec jest czystą zabawą*)

49 **Świat tańca** (Kazimiera Iłakowiczówna, *Taniec sfer*)

53 **Sztuka tańca** (Oskar Kolberg, *Taniec*)

56 SŁOWO O TAŃCU

57 **Stwórca tancerzy** (Günter Grass, *Bogu podobny*)

59 **I ciało, i dusza** (Lukian, *O tańcu*)

63 **Isadora Odkrywca** (Isadora Duncan, *Ludzkie ciało jako medium*)

66 **Eteryczne ciało** (Fryderyk Schiller, *Taniec*)

69 **Feeria zmysłów** (Leopold Staff, *Hora tańcząca*)

73 **Słowo o naturze tańca** (Władysław Witwicki, *O naturze tańca*)

77 TANECZNA FILOZOFIA

- 78 **Myślę, więc tańczę** (Miron Białoszewski, *Autoportret radosny*)
- 81 **Taneczny mechanizm życia** (Bolesław Leśmian, *Świdryga i Midryga*)
- 87 **Taneczny hymn życia** (Agnieszka Osiecka, *Niech żyje bal!*)
- 90 **Zaratustra – filozof tańca** (Fryderyk Nietzsche, *Pieśń taneczna*)
- 95 **Sokrates – filozof tańczący** (Julian Tuwim, *Sokrates tańczący*)
- 99 **Zatańczyć pomarańczę?** (Rainer Maria Rilke, XV)
- 102 **Tańczące światło** (Tadeusz Miciński, *Migocą złote pomarańcze...*)
- 106 **Mistyczna baletnica** (Cyprian Norwid, *Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznanej zakonnicy*)

109 ODMIANY TAŃCA

- 110 **Taniec rytualny** (Aig Higo, *Mord obrzędowy*)
- 113 **Taniec obrzędowy** (Johan Wolfgang Goethe, *Faust*)
- 118 **Taniec religijny** (Julian Strykowski, *Austeria*)
- 123 **Taniec mistyczny** (Bronisława Ostrowska, *Tancerka z Kambodży*)
- 127 **Taniec wojenny** (Bruno Jasieński, *Marsz*)
- 133 **Taniec brzucha** (Olga Tokarczuk, *Bieguni*)
- 137 **Taniec ludowy** (Władysław Orkan, *Komornicy*, Władysław Reymont, *Chłopi*)
- 140 **Taniec narodowy** (Cyprian Norwid, *Tańce polskie*)
- 144 **Taniec etniczny** (Stanisław Witkiewicz, *Na przełęcz*)
- 147 **Taniec klasyczny** (Aleksander Puszkina, *Eugeniusz Oniegin*)

151 TYPY TAŃCA

- 152 **Król menuet** (Stanisław Dzikowski, *W dobie menueta*)
- 157 **Obyczaj kadryla** (Miron Białoszewski, *Szkoła tańca*)
- 161 **Ceremoniał gawota** (Stefan Godlewski, *Gawot*)
- 164 **Soplicowski polonez** (Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz*)
- 169 **Ognisty mazur** (Teofil Lenartowicz, *Mazur*)
- 174 **Krakowiak klaskany** (Eliza Orzeszkowa, *Nad Niemnem*)
- 178 **Bajeczny oberek** (Władysław Stanisław Reymont, *Chłopi*)
- 181 **Zawadiacki kozak** (Stefan Żeromski, *Przedwiośnie*)
- 184 **Góralskie tańcowanie** (Kazimierz Przerwa-Tetmajer, *Jak Janosik tańczył z cesarzową*)
- 188 **Brylantowy walc** (Julian Tuwim, *Grande Valse Brillante*)
- 192 **Nieobyczajny cake-walk** (Gabriela Zapolska, *Moralność pani Dulskiej*)
- 196 **Nogi, nogi, nogi – kankan** (Pierre La Mure, *Moulin Rouge*)
- 199 **Tango – dzieje namiętności** (Bolesław Leśmian, *Tango*)

203 STAROŻYTNOŚĆ TAŃCZĄCA

- 204 **Z towarzyszeniem tańca** (Lukian, *O tańcu*)
- 207 **Tańczący Śiwa** (Marta Jakimowicz-Shah, Andrzej Jakimowicz, *Śiwa tańczący*)
- 210 **Japoński mit tańca** (Jan August Kisielewski, *Panmusaion*)
- 214 **Królestwo Terpsychory** (Konstanty Ildefons Gałczyński, *Terpsychora*)
- 217 **Wyznawcy Dionizosa** (Eurypides, *Bachantki*, Jan Parandowski, *Zwycięski pochód Dionizosa*)

- 222 **Chorea muz** (Hezjod, *Teogonia*)
- 225 **Chorea ludzi** (Homer, *Iliada*)
- 228 **Taniec i śmierć** (Biblia, Jan Kasprzowicz, *Ścięcie Jana Chrzciciela*)

233 Z TAŃCEM PRZEZ EPOKI

- 234 **Korowód śmierci** (Anonim, *Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią*)
- 238 **Średniowiecze tańca** (Wacław Berent, *Żywe kamienie*, Wilhelm z Lorris i Jan z Meung, *Powieść o róży*)
- 247 **Sobótkowe płasy** (Jan Kochanowski, *Pieśń świętojańska o Sobótce*)
- 252 **Na mieszczańskim balu** (Wiktor Gomulicki, *Miecz i łokieć*)
- 257 **Staropolska reduta** (Jędrzej Kitowicz, *O redutach*)
- 261 **Walc – możnowładca romantyków** (Aleksander Puszkina, Eugeniusz Oniegin)
- 265 **Anna Karenina tańczy** (Lew Tołstoj, *Anna Karenina*)
- 270 **Dionizos i moderniści** (Edward Leszczyński, *Pieśń Dionizosa*)
- 274 **Na międzywojennym dancingu** (Tadeusz Peiper, *Dancing*)

279 POLSKIE TAŃCOWANIE

- 280 **Tańczymy i nie myślimy, co nastąpi potem** (Kajetan Koźmian, *Do tańczącego Krakowa*)
- 283 **Na balu u Nowosilcowa** (Adam Mickiewicz, *Bal u Senatora*)
- 289 **Menuet z romantycznego salonu** (Mieczysław Smolarski, *Menuet*)
- 291 **Mazur – polski taniec wojenny** (Ludwik Pomian-Łubieński, *Ostatni mazur*, Jerzy Bralczyk, *Jeszcze jeden mazur dzisiaj, choć poranek świta*)
- 294 **Widmo balu** (Maria Grossek Korycka, *Polonez Widm*)

- 299 **Polski tancerz** (Stefan Żeromski, *Wierna rzeka*)
- 302 **Chocholi taniec, czyli weselny korowód śmierci** (Stanisław Wyspiański, *Wesele*)
- 309 **Tancerze Niepodległej** (Kazimierz Wierzyński, *Śpiew Dionizyjski*)
- 312 **Taneczny obrachunek z międzywojenną Polską** (Julian Tuwim, *Bal w Operze*)
- 317 **Katastroficzny walc** (Czesław Miłosz, *Walc*)
- 322 **Korowód pijany** (Jerzy Andrzejewski, *Popiół i diament*)
- 325 **Powojenny karnawał** (Tadeusz Różewicz, *Karnawał 1949 maskarada*)
- 327 **Bikiniarskie boogie-woogie** (Wojciech Młynarski, *Fruwa twoja marynara*)

330 Z TAŃCEM PRZEZ ŻYCIE

- 331 **Dzieci Terpsychory** (Witold Wirpsza, *Taniec*)
- 334 **Boskie wychowanie** (Platon, *Prawa*)
- 337 **Lekcja tańca** (Artur Gliszczyński, *Lekcja tańca*)
- 341 **Tancerze stadionu** (Bogdan Drozdowski, *Pokaz gimnastyczny*)
- 345 **Taniec na trapezie** (Wisława Szymborska, *Akrobata*)
- 349 **Miłość i taniec** (Tomasz Mann, *Tonio Kröger*, Wiesław Myśliwski, *Widnokraj*)
- 354 **Smutne tango** (Edward Stachura, *Tango triste*)
- 358 **Powrót z balu** (Marian Czuchnowski, *Po balu*)
- 362 **Taneczna mantra** (Leonard Cohen, *Tańcz mnie po miłości kres*)
- 365 **Walc pogrzebowy** (Jarosław Marek Rymkiewicz, *Wędruj – ländler pogrzebowy*)

368 CZAS TAŃCA

- 369 **Karnawał – jarmark taneczny** (Tadeusz Żeleński (Boy), *Karnawał*)
- 374 **Wielki bal** (Stefan Żeromski, *Przedwiośnie*)
- 379 **Maskarada** (Michał Lermontow, *Maskarada*, Helena Mniszek, *Trędowata*)
- 384 **Wir dancingu** (Julian Tuwim, *Dancing*)
- 387 **Rytm dyskoteki** (Andrzej Korzyński, *Disc-dżokej*)

391 LITERACKIE OBRAZY TANCERZY

- 392 **Artyści mgnienia** (William Stanley Merwin, *Corps de ballet*)
- 396 **Femme fatale Salome** (Guillaume Apollinaire, *Salome*)
- 398 **Tancerka wszech czasów** (Zbigniew Herbert, *Izydora Duncan*)
- 402 **Mistrz Lifar** (Józef Andrzej Teslar, *Taniec Lifara*)
- 404 **Dancer Valentino** (Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, *Valentino. tango*)
- 406 **Madonna w krynolinie** (Federico Garcia Lorca, *Paso*)
- 408 **Kujawiak tancerz** (Maria Konopnicka, *Na Kujawach*)
- 412 **Nauczyciel tańca** (Tomasz Mann, *Tonio Kröger*)
- 415 **Próba definicji tancerki** (Rainer Maria Rilke, *XVIII*)

418 TANCERZE NIEZWYKLI

- 419 **Taniec elfów** (Johan Wolfgang Goethe, [*Piosenka elfów*])
- 421 **Mgły płasające** (Kazimierz Przerwa-Tetmajer, *Melodia mgieł nocnych (Nad Czarnym Stawem Gąsienicowym)*)
- 424 **Śnieżne baletnice** (Leopold Staff, *Taniec*)
- 426 **Namalowana tancerka** (Tadeusz Kubiak, „*Danse Au Moulin de la Galette*”)

- 428 **Czarci walc** (Jerzy Liebert, *Jurgowska karczma*)
- 431 **Noc taneczna** (Konstanty Ildefons Gałczyński, *Dzikię wino*)
- 434 **Tancerze z Avignon** (Krzysztof Kamil Baczyński, *Sur le pont d'Avignon*)

437 LITERATURA I TANIEC – POWINOWACTWA

- 438 **Taneczne źródła literatury** (Pratinas, *Fr. 1 (708)*)
- 442 **Opowieść o tańcu** (Yannis Ritsos, *Nowy taniec*)
- 444 **Słowa ruchu – ruch w słowach** (Rainer Maria Rilke, *Hiszpańska tancerka*)
- 447 **Wirujące strofy** (Jarosław Iwaszkiewicz, *Obertas*)
- 450 **Taneczna poetyka** (Miron Białoszewski, *Ballada z makaty*)
- 454 **Taneczna opowieść** (Małgorzata Hillar, *Taniec Hinduski Kumari A. Sarada*)
- 458 **O tańcu mowa – mowa tańca** (Rafał Wojaczek, *Czemu nie ma tancerki*)

461 METAFORA TAŃCA

- 462 **Baśniowa makabreska z motywem tańca** (Hans Chrystian Andersen, *Czerwone trzewiczki*)
- 467 **Figura doskonałej miłości** (Ezra Pound, *Figura tańca. Na ślub w Kanie Galilejskiej*)
- 470 **Przerwany taniec** (Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, *zagubiony tancerz*)
- 472 **W korowodzie śmierci, czyli dzieje małżeństwa** (August Strindberg, *Taniec śmierci*)
- 477 **Wdowie tango** (Pablo Neruda, *Wdowie tango*)
- 480 **Melancholia tańca** (Antoni Wańkowski, *Melancholia*)
- 484 **Taneczna gra z tradycją** (Witold Gombrowicz, *Trans-Atlantyk*)

- 488 **Tango postaw** (Sławomir Mrozek, *Tango*)
- 493 **Tan prapolski** (Konstanty Ildefons Gałczyński, *La danse des Polonais*)
- 496 **Taniec wokół szubienicy** (Zygmunt Krasiński, *Nie-Boska komedia*)
- 501 **Dance revolution** (Aleksander Blok, *Tańce śmierci*, Federico Garcia Lorca, *Taniec śmierci*)
- 508 **Rozpacz Terpsychory** (Perec Markisz, *Do żydowskiej tancerki*)
- 511 **Taniec myśli buntu** (Marcin Świetlicki, *Pogo*)
- 515 **Turpizm taneczny** (Stanisław Grochowiak, *Taniec*)
- 517 **Jeszcze nie czas na Totentanz** (Tadeusz Różewicz, *Totentanz – wierszyk barokowy*)
- 520 **Tryumf maski śmierci** (Edgar Allan Poe, *Maska Śmierci Szkarłatnej*)

527 TANIEC I SZTUKA

- 528 **Kształt tańca** (Maria Konopnicka, *Faun tańczący*)
- 531 **I taniec, i muzyka** (Teofilis Tilvytis, *Jezioro labędzie*)
- 535 **Obraz baletu** (Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, *Balet powojów*)
- 539 **Fotografia tancerki** (Wisława Szymborska, *Znieruchomienie*)
- 541 **Celuloidowe flamenco** (Adam Zagajewski, *Flamenco*)

545 SŁOWNICZEK POJĘĆ ZWIĄZANYCH Z TAŃCEM

551 BIOGRAMY TWÓRCÓW

573 BIBLIOGRAFIA

577 INDEKS TWÓRCÓW I ICH DZIEŁ